

Appendiks til budgetanalyse af området for udsatte børn og unge i Socialforvaltningen
Maj 2008

Appendiks til kapitel 4

Udvikling i budgetter 2003-08. Aktivitetskorrigeret i markerede felter, så budgetudviklingen afspejler nuværende opgaver.

Driftsbudgetter, netto.

Funktioner, budget, 2008-priser, aktivitetskorrigeret efter aktuel opgaveportefølje	2003	2004	2005	2006	2007	Vedtaget budget 2008
05.25.10.1 - Fælles formål	9.869	9.869	9.869	9.869	9.400	9.582
05.28.20.1 - Plejefamilier og opholdssteder	411.719	400.578	405.361	361.065	364.442	326.929
05.28.20.2 - Plejefamilier og opholdssteder	(736)	(729)	(725)	(716)	(6.715)	(711)
05.28.21.1 - Forebyggende foranstaltninger	212.042	239.808	243.603	255.879	266.617	261.476
05.28.21.2 - Forebyggende foranstaltninger	-	-	-	-	(207)	-
05.28.23.1 - Døgninstitutioner for børn og unge	389.295	390.057	363.725	371.844	390.887	395.281
05.28.23.2 - Døgninstitutioner for børn og unge	-	-	-	-	(21.590)	-
05.28.24.1 - Sikrede døgninstitutioner	7.690	8.729	11.279	13.895	13.739	13.528
05.28.24.2 - Sikrede døgninstitutioner	-	-	-	-	(413)	-
05.35.40.1 - Rådgivning og rådgivningsinstitutioner	42.165	40.996	40.433	41.970	38.324	35.521
05.38.45.1 - Behandling af stofmisbrugere	13.174	13.174	13.174	13.174	13.326	16.366
05.46.60.1 - Introduktionsprogrammer	-	-	-	-	-	-
06.45.51.1 - Sekretariat og forvaltninger	94.600	94.080	90.995	99.112	100.821	88.560
I alt - aktivitetskorrigeret	1.179.819	1.196.562	1.177.712	1.166.092	1.168.633	1.146.532

Note: Budgettet i tabellen omfatter de områder, der svarer til bevillingsområde 2 i budget 2008.

Budget 2003-07 er budgettet ultimo året. Budget 2008 er vedtaget budget. Budgetter 2009-2012 er forudsat fastholdt på niveau 2008.

Appendiks til afsnit 4.2 i budgetanalysen

Aktivitet, priser og forbrug i regnskaberne 2006-2007 på foranstaltningsniveau

	Regnskab 2006			Regnskab 2007		
	Aktivitet	Enhedspris	Forbrug 2006	Aktivitet	Enhedspris	Forbrug
Socialpædagogiske fripladser	1.050	9	9.209	800	8	6.176
Familiepleje	496	327,5	162.432	485	336,0	162.974
Netværksfamiliepleje	13	110,3	1.434	26	102,6	2.667
Eget værelse	174	155,3	27.015	175	166,2	29.090
Kost- og efterskole	60	230,4	13.822	61	286,4	17.469
Socialpædagogiske opholdssteder	116	624,3	72.416	143	727,6	104.043
Skibsprojekter	0	750,5	248	2	288,7	577
I alt funktion 5.28.20, ekskl. refusionsindtægter og andet	859	323	277.366	892	355,2	316.820
	Aktivitet	Enhedspris	Forbrug 2006	Aktivitet	Enhedspris	Forbrug
Konsulent bistand	1.555	47,6	74.064	1.808	44,6	80.657
Hjemmehos'er	296	50,1	14.833	409	53,6	21.937
Familiebehandling	315	43,5	13.689	424	41,7	17.662
Døgnophold for familier	63	91,6	5.770	51	158,6	8.087
Aflastningsordninger	381	60,9	23.211	406	58,6	23.788
Personlig rådgiver	53	32,8	1.737	50	28,3	1.417
Kontaktperson for børn/unge	926	45,1	41.758	994	43,7	43.463
Kontaktperson for familier	110	19,7	2.168	112	15,3	1.717
Anden hjælp	62	18,8	1.163	132	19,0	2.511
Økonomisk støtte	1.778	12,0	21.389	2.192	9,5	20.810
I alt funktion 5.28.21, ekskl. refusionsindtægter og andet	5.539	36,1	199.782	6.578	33,8	222.049
	Aktivitet	Enhedspris	Forbrug 2006	Aktivitet	Enhedspris	Forbrug
Spædbørnspladser	47	806,1	37.886	40	749,6	29.836
Pladser uden intern skole	34	467,5	15.894	33	465,8	15.570
Pladser med intern skole	188	515,5	96.910	166	491,2	81.694
Pladser med delvis intern skole	56	482,6	27.026	44	469,5	20.888
Ungepladser	81	556,1	45.041	78	544,8	42.497
Akutpladser	39	686,5	26.772	44	664,8	29.252
Dagpladser	106	249,7	26.468	107	217,1	23.198
Pladser på andre amters døgninstitutioner	11	844,6	9.291	8	713,8	5.710
<i>Ændret finansieringsmodel med højere basisbevillinger og lavere takster</i>						11.000
I alt funktion 5.28.23, ekskl. refusionsindtægter og andet, korrigeret for ændret finansieringsmodel	562	507,6	285.287	521	498,5	259.646
I alt, ekskl. refusionsindtægter og andet	8.010	875	771.645	8.791	895	804.691

Der er sket en samlet forbrugsstigning på 33,0 mill. kr. på de viste ydelser, hvilket primært skyldes aktivitetsstigninger. Aktivitetsstigninger forklarer således 24,6 mill. kr., mens der er sket stigninger i priserne svarende til 8,4 mill. kr.

I forhold til anbragte børn er der samlet sket en forbrugsstigning på 13,8 mill. kr. svarende til 2 pct. Den begrænsede stigning på anbringelsesområdet dækker dog over væsentlige forskydninger mellem anbringelsesformer. Der er således sket en betydelig bevægelse fra brugen af kommunens døgninstitutioner (05.28.23) til øget brug af private socialpædagogiske opholdssteder (05.28.20). Samtidig er der sket et lille fald i brugen af familiepleje (05.28.20).

Forbruget hos private leverandører (05.28.20) er således vokset med 39,5 mill. kr. svarende til 14 pct., hvoraf 28,4 mill. kr. skyldes prisstigninger. Her spiller prisstigninger på socialpædagogiske opholdssteder (13,3 mill. kr. svarende til reelle prisstigninger på 17 pct.) en særlig stor rolle, men der er også sket prisstigninger på kost- og efterskoleophold (3,4 mill. kr. svarende til reelle prisstigninger på 24 pct.).

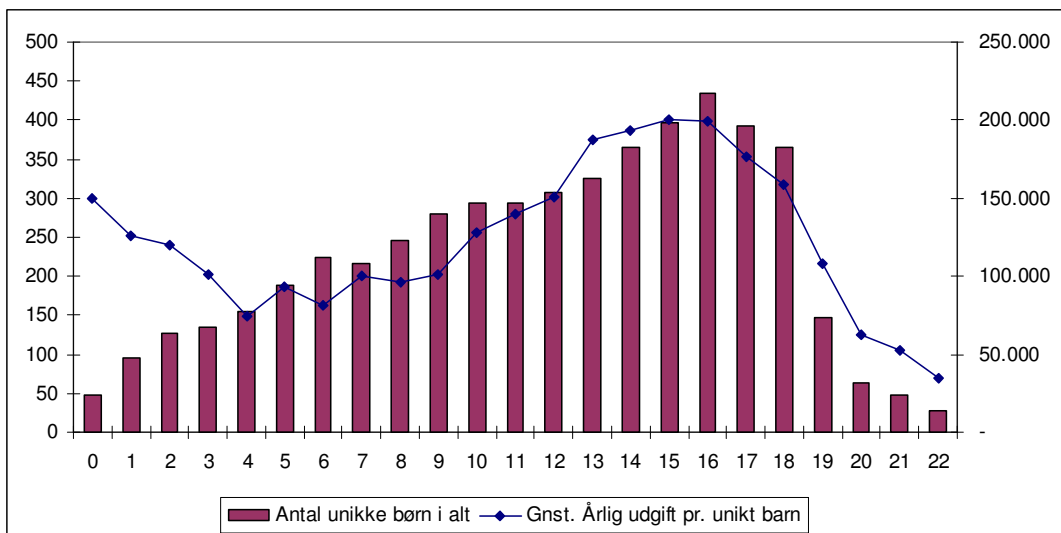
Den væsentlige stigning i brugen af private leverandører (05.28.20) opvejes stort set af et tilsvarende fald i forbrug på kommunens døgninstitutioner på 36,6 mill. kr. (05.28.23) svarende til et fald på 13 pct. Der er dog sket en ændring i institutionernes finansieringsmodel, som har betydet en øget basisbevilling til institutionerne på 11,0 mill. kr. fra 2006 til 2007. Socialcentrenes ydelsesbudget er således reduceret med 11,0 mill. kr., mens taksterne er reduceret tilsvarende. Korrigeret for denne ændring er faldet i forbruget på kommunens døgninstitutioner 25,6 mill. kr. svarende til 9 pct. Heraf udgør aktivitetsfald 20,7 mill. kr. og prisfald 5,0 mill. kr. Prisfaldet korrigeret for den ændrede finansieringsmodel svarer således til 2 pct.

I forhold til forebyggelsesområdet er der samlet sket en forbrugsstigning på 22,3 mill. kr. svarende til 11 pct. i forhold til 2006. Forbrugsstigningen skyldes, at aktiviteten her er vokset med 19 pct. svarende til 36,3 mill. kr. Den samlede forbrugsstigning modereres dog af et gennemsnitligt prisfald på 14,0 mill. kr. svarende til 6 pct. De største stigninger på forebyggelsesområdet skyldes en omfattende aktivitetsstigning til konsulentbistand på 11,7 mill. kr. svarende til 16 pct. i forhold til aktiviteten i 2006. Der har også været store aktivitetsstigninger i brugen af hjemmehos'ere og familiebehandlingstilbud på henholdsvis 5,9 mill. kr. svarende til 38 pct. flere børn og 4,6 mill. kr. svarende til 35 pct. flere børn. De modererende prisfald er primært indtruffet i forhold til konsulentbistand og økonomisk støtte, men priserne er også faldet lidt for kontaktpersoner for børn/unge. I relation til konsulentbistand er priserne faldet med 6 pct., hvilket har en virkning på 5,1 mill. kr., og enhedspriserne til økonomisk støtte er faldet med 21 pct. svarende til 5,0 mill. kr.

Appendiks til kapitel 5

Appendikset indeholder uddybende dokumentation af beregningsmetoder og forudsætninger for beregning af fremtidigt budgetbehov i budgetanalysens kapitel 5.

Fordeling af antal brugere og gennemsnitlige henførbare udgifter pr. bruger i 2007 efter alder (0-22 år) baseret på KØR-udtræk

Den tredjedel af udgifter på området, der ikke kan henføres til et cpr-nummer relaterer sig blandt andet til administration og sagsbehandling, samt til en række foranstaltninger (fx åben anonym rådgivning, opsøgende arbejde og samarbejde med andre myndigheder), hvortil der ikke sker individuel visitation.

Tabellen herunder viser en opgørelse over områdets udgifter, der i 2007 ikke var henførbare til et cpr-nummer.

Funktioner, 2007-priser	Cpr-henførbare udgifter	Udgifter, der ikke kan henføres til cpr	Udgifter i alt 2007
05.25.10.1 – Fælles formål/Socialpædagogiske fripladser	6,1	0,1	6,2
05.28.20.1 - Plejefamilier og opholdssteder	280,3	77,0	357,4
05.28.20.2 - Plejefamilier og opholdssteder	-	(6,0)	(6,0)
05.28.21.1 - Forebyggende foranstaltninger	183,7	86,2	269,9
05.28.21.2 - Forebyggende foranstaltninger	-	(0,2)	(0,2)
05.28.23.1 - Døgninstitutioner for børn og unge	259,0	99,9	359,0
05.28.23.2 - Døgninstitutioner for børn og unge	-	(21,2)	(21,2)
05.28.24.1 - Sikrede døgninstitutioner	-	8,0	8,0
05.28.24.2 - Sikrede døgninstitutioner	-	(0,4)	(0,4)
05.35.40.1 - Rådgivning og rådgivningsinstitutioner	-	36,6	36,6
05.38.45 Behandling af stofmisbrugere	-	11,0	11,0
06.45.51.1 - Sekretariat og forvaltninger (Socialcentrenes administration)	-	98,5	98,5
I alt, Bevillingsområdet for børnefamilier med særlige behov	729,1	389,5	1.118,6

Redegørelse for udregning af marginalpriser til brug for beregning af budgetbehov

I det følgende redegøres der for de beregninger, der ligger til grund for beregningen af den marginale pris for yderligere børn og unge i kommunen.

Gennemslagskraft på forskellige udgiftsområder i marginalprisberegning

Tekst	Forbrug 2007	Gennemslagskraft	Bidrag	Bevilling
Udgifter, der er direkte henførbare til cpr-niveau	729,1	100,0	729,1	BO 2
Statsrefusioner	(27,8)	100,0	(27,8)	BO 2
Sagsbehandling i socialcentre	98,5	95,0	93,6	BO 2
Basisbevillinger til institutioner - 5.28.23	118,2	100,0	118,2	BO 2
5.28.20 Ikke henførbare udgifter	78,6	100,0	78,6	BO 2
5.28.21 Ikke henførbare udgifter	86,2	79,5	68,6	BO 2
Ydelser på 5.35.40. Ikke henførbare udgifter	36,6	87,9	32,1	BO 2
Ydelser på 5.38.45. Ikke henførbare udgifter	11,0	100,0	11,0	BO 2
Sikrede pladser	12,4	104,0	12,9	BO 2
BO 2 i alt	1.142,9	98	1.116,3	
Overhead til på BFT til socialcentrenes ledelse og administration (AE, IT, personale og husleje) -- BFT-andel	104,2	25	26,1	Udenfor BO 2
MR Børns administration -- BO7	11,6	50	5,8	Udenfor BO 2
Center for Familiepleje	4,1	50	2,1	Udenfor BO 2
SSP-sekretariat	0,9	50	0,5	Udenfor BO 2
Overhead på MR Børn til støtte og ledelse	21,3	25	5,3	Udenfor BO 2
Udenfor BO 2 i alt	142,2	28	39,7	
I alt	1.285,0	90	1.156,0	

Note: BO 2 er Bevillingsområdet for børnefamilier med særlige behov.

Gennemslagskraften er udtryk for Socialforvaltningens aktuelt bedste vurdering af, hvad det vil kræve at fastholde serviceniveauet de næste tre år givet den demografiske udvikling. Vurderingerne har taget højde for betydningen af den demografiske udvikling i forhold til personale, husleje og drift. Værdierne er baseret på kvalificerede skøn udarbejdet af de medarbejdere, der har tættest kendskab til områderne.

De rådgivende og forebyggende institutioner er nogle af de mest komplicerede områder i forhold til en beregning af marginale omkostninger ved flere børn og unge. Det komplicerede består i, at institutionerne leverer forskellige ydelsestyper. Nogle har hovedvægten på individuelle rådgivningssamtaler med de unge, hvor stordriftsfordelene er begrænsede, mens andre institutioner har mere gruppeorienterede tilbud, hvor nogle flere brugere kan rummes uden behov for nye

lokaler, væsentlige personaleopnormeringer mv. Udgangspunktet har været, hvad det vil kræve at håndtere flere brugere inden for en tre-årige tidshorizont uden mærkbare servicereduktioner for brugerne. På enkelte af de rådgivende og forebyggende institutioner har Socialforvaltningen vurderet, at det vil kræve nye lokaler at undgå en mærkbar serviceforringelse, da lokalerne pt. er på grænsen til at være for små.

Basisbevillingerne til døgninstitutionerne på 5.28.23 er sat til en gennemslagskraft på 100. Disse midler går primært til eksempelvis husleje, ledelse, administration mv. Hvis det var muligt at øge antallet af brugere på den enkelte institution, ville der her være væsentlige stordriftsfordele. Dette har imidlertid ikke været udgangspunktet i budgetanalysen, fordi større institutioner vil være en serviceforringelse for brugerne. Institutionerne er således i dag bevidst forholdsvis små for at sikre brugerne nogle trygge, overskuelige rammer i hverdagen. Endvidere har institutionerne generelt høje belægningsprocenter. Det er derfor sandsynligt, at der vil blive behov for at etablere flere institutioner, hvis antallet af børn og unge stiger.

Beregningerne af budgetbehovene er baseret på følgende:

- En fremskrivningsprocent baseret på udvikling i aldersgrupper vægtet i forhold til at forskellige aldersgrupper medfører forskellige udgiftsbehov.
- Der er generelt et overhead til administration/ledelse i socialcentre og centralforvaltningen på BO2 på 11,3 pct. baseret på en beregning af forbrug i 2007. Administration/ledelse har imidlertid et begrænset gennemslag på marginalprisen, og derfor er overhead på BO2's budgetbehov kun 3,5 pct.

Budgetbehov – forbrug 2007

- Niveaue er sat så den tager udgangspunkt i BO2-forbruget i 2007.
- Fremskrivningsgrundlaget er baseret på marginalberegninger (BO2 + BO7).
- Fremskrives med en fremskrivningsprocent baseret på udvikling i aldersgrupper vægtet i forhold til at forskellige aldersgrupper medfører forskellige udgiftsbehov.

Budgetbehov – budget 2008

- Niveaue er sat så den tager udgangspunkt i BO2-budgettet i 2008.
- Fremskrivningsgrundlaget er baseret på marginalberegninger (BO2 + BO7). BO7 er beregnet ved at forudsætte samme procentdel til overhead som i forbrug 2007.
- Fremskrives med en fremskrivningsprocent baseret på udvikling i aldersgrupper vægtet i forhold til at forskellige aldersgrupper medfører forskellige udgiftsbehov.

Appendiks til kapitel 7

Appendikset til kapitel 7 indeholder de spare- og investeringsforslag til budget 2009, som er omtalt i budgetanalysen. Herudover indeholder appendikset en gennemgang af forskning vedrørende tidlig indsats.

Forslag S105	Omprioritering fra akutpladser på døgninstitution til akutpladser i familiepleje					
Bevilling	Børnefamilier med særlige behov					
Styringsområde	Rammebelagt drift					
Økonomiske konsekvenser 1.000 kr. - 2008 PL						
Forslag	Funktion		2009	2010	2011	2012
Reduceret brug af akutinstitutioner	5.28.23.1		-2.370	-2.370	-2.370	-2.370
Brug af akutplejefamilier	5.28.20.1		960	960	960	960
Opkvalificering			300	300	300	300
Samlet nettoændring			-1.110	-1.110	-1.110	-1.110
Personalemæssige konsekvenser			0	0	0	0
Beskrivelse af forslaget						
<p>Akutplejefamilier er en anbringelsestype, som anvendes af andre kommuner både i Danmark og andre nordiske lande. Socialcenter Brønshøj-Husum / Vanløse har tidligere haft samarbejde med 2 akutplejefamilier og har god erfaring. Socialcentrene i København har gennem tiden efterspurgt akutplejefamilier særligt til børn i alderen 0-12 år.</p> <p>Målgruppen for anbringelse i akutplejefamilie er børn og unge, som ikke har vanskelige og behandlingskrævende problemer. Da en anbringelse i en akutplejefamilie kan være et mere roligt og skånsomt tilbud end anbringelse på en døgninstitution, kan akutplejefamilier være at foretrække for børn og unge. Akutplejefamilien skal tilstræbe, at barnet bevarer kontakt til daginstitution, skole og fritidsaktivitet.</p> <p>Vedtages forslaget vil Socialforvaltningen indgå aftaler med 3 akutplejefamilier. Akutplejefamilierne aflønnes med 6 x vederlag om måneden (svarende til ca. 20.000 kr.) for at stå til rådighed. Ved anbringelse forhøjes disse til 8 x vederlag hvor der tillægges omkostningsydelse til kost og logi, lomme- og tøjpenge. Det vurderes, at hver akutplejefamilie i gennemsnit vil have et barn anbragt 8 måneder om året, svarende til en belægningsprocent på 66 %, hvorfor den gennemsnitlige udgift til vederlag bliver ca. 320.000 kr. pr. barn. Til sammenligning anslås den årlige udgift på akutinstitution for mindre børn til ca. 790.000 kr. pr. år.</p> <p>Center for Familiepleje vil blive den centrale koordinator for udviklingen, herunder stå for rekruttering, uddannelse, supervision og tilsyn. Implementeringsomkostninger vurderes til ca.</p>						

300.000 kr. det første år. Socialcentrene vil skulle købe pladser af Center for Familiepleje, som får arbejdsgiveransvaret for familierne.

Hvilke konsekvenser indebærer forslaget for medarbejdertilfredshed, brugertilfredshed og kvalitet

Anbringelse i en akutplejefamilie kan være et mere skånsomt tilbud end ophold på en døgninstitution og kan tilgodese barnets behov for en tryk og overskuelig hverdag. Derfor vil der være tale om et kvalitetsløft for de børn, der ikke har vanskelige og behandlingskrævende problemer.

I forhold til medarbejdertilfredshed vurderes forslaget på socialcenterniveau at være positivt, idet sagsbehandlerne får en større vifte af foranstaltningsmuligheder, såfremt der etableres akutplejefamilier. På akutstitutionsområdet kan forslaget derimod betyde, at den enkelte institution oplever en større økonomisk usikkerhed, hvilket kan smitte af på medarbejdertilfredsheden.

Nøgletal, herunder sammenligning med 6-byerne

Der er ikke tilgængelige data fra andre kommuner om hvor mange akutstitutionspladser der rådes over eller om deres anvendelse af akutplejefamilier.

Samlet budget for området

Samlet budget for funktion 5.28.23.1 – der primært dækker over døgnophold – er i 2008 på 395 mio. kr..

Samlet budget for funktion 5.28.20.1 – der bl.a. dækker over familiepleje, netværkspleje og socialpædagogiske opholdssteder – er i 2008 327 mio. kr. I 2007 forventes det samlede forbrug til familiepleje at være på 159 mio. kr..

Forslag S106	Øget brug af familiepleje til spæd- og småbørn					
Bevilling	Børnefamilier med særlige behov					
Styringsområde	Rammebelagt drift					
Økonomiske konsekvenser 1.000 kr. - 2008 PL						
Forslag	Funktion		2009	2010	2011	2012
Øget brug af familiepleje	5.28.20.1		1.480	1.480	1.480	1.480
Reduceret brug af døgninstitutioner	5.28.23.1		-3.450	-3.450	-3.450	-3.450
Nødvendig opkvalificering	5.28.21.1		200	200	200	200
Samlet nettoændring			-1.700	-1.700	-1.700	-1.700
Personalemæssige konsekvenser						
Beskrivelse af forslaget						
<p>Socialforvaltningen vil øge anvendelsen af plejefamilier til spæd- og småbørn. Socialforvaltningen vurderer, at det vil være realistisk at øge antallet af familieplejeanbringelser med 4 helårsbørn i 2009 og dermed tilsvarende reducere antallet af anbringelser på døgninstitutioner. Når tallet ikke er højere, skyldes det, at forslaget først og fremmest retter sig imod børn uden større behandlingsbehov. Socialforvaltningen vurderer, at børn med særlige behandlingsbehov forsat bør anbringes på kommunens specialiserede døgninstitutioner.</p> <p>Døgnanbringelse på en spæd- eller småbørnsinstitution koster knap 800.000 kr. årligt. Til sammenligning hermed koster en anbringelse i familiepleje gennemsnitligt ca. 370.000 kr. årligt. Besparelspotentialt er derfor 430.000 kr. årligt for hvert barn, som anbringes i familiepleje frem for på en døgninstitution. Forudsat at der i 2009 anbringes 4 spæd- eller småbørn i familiepleje i stedet for på døgninstitutioner, er besparelspotentialt 1,72 mio. kr. i 2009.</p> <p>Implementering af forslaget fordrer bl.a., at centralforvaltningen understøtter, at der sker en adfærdændring blandt sagsbehandlere. Målgruppen for familiepleje skal således tænkes bredere end tilfældet er i dag, ligesom Socialforvaltningen gennem Center for Familiepleje skal rekruttere et øget antal plejefamilier egnet til spæd- og småbørn. På den baggrund fordrer spareforslaget en opkvalificering af Center for Familiepleje med 200.000 årligt.</p>						
Hvilke konsekvenser indebærer forslaget for medarbejdertilfredshed, brugertilfredshed og kvalitet						
<p>I første omgang anbefales det ikke at lukke eksisterende pladser på de kommunale døgninstitutioner for førskolebørn. Tidligere erfaringer viser, at netop efterspørgslen på døgnpladser til spæd- og småbørn kan være særdeles svingende. Endvidere er der tale om pladser på et specialområde, som ikke uden videre kan genoprettes, da det kræver personale med særlige kvalifikationer. De kommunale institutioner skal derfor i øget omfang sælge pladser til andre kommuner, hvorfor forslaget ikke har negative konsekvenser for ansatte på spæd- og småbørnsinstitutionerne. Det er på den baggrund ikke forventningen, at forslaget påvirker medarbejdertilfredsheden.</p> <p>Det er ydermere vurderingen, at anbringelse af de rigtige spæd- og småbørn i en plejefamilie egnet</p>						

til spæd- og småbørn kan være med til at løfte kvaliteten.

Nøgletal, herunder sammenligning med 6-byerne

Pr. november 2007 var der anbragt 42 unikke børn mellem 0 og 3 år på Københavns Kommunes egne institutioner. Det tilsvarende antal i familiepleje var 32, mens 5 småbørn var anbragt i netværkspleje.

Samlet budget for området

Samlet budget for funktion 5.28.23.1 – der primært dækker over døgnophold – er i 2008 395 mio. kr. Heraf går 51 mill. kr. til institutioner målrettet spæd- og småbørnsområdet.

Samlet budget for funktion 5.28.20.1 – der bl.a. dækker over familiepleje, netværkspleje og socialpædagogiske opholdssteder – er i 2008 327 mio. kr. I 2007 forventes det samlede forbrug til familiepleje og netværkspleje at være hhv. 159 mio. kr. og 2,3 mio. kr.

Forslag S107	Øget brug af netværksplejefamilier					
Bevilling	Børnefamilier med særlige behov					
Styringsområde	Rammebelagt drift					
Økonomiske konsekvenser 1.000 kr. - 2008 PL						
Forslag	Funktion		2009	2010	2011	2012
Besparelse i plejevederlag	5.28.20.1		-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
Opkvalificering	5.28.20.1		300	300	300	300
Samlet nettoændring	5.28.20.1		-1.900	-1.900	-1.900	-1.900
Personalemæssige konsekvenser			0	0	0	0
Beskrivelse af forslaget						
<p>Forslaget går ud på at øge antallet af netværksanbringelser af børn, der ellers ville være blevet anbragt i almindelig plejefamilie eller anden anbringelse uden for hjemmet.</p> <p>Forslaget er i overensstemmelse med Anbringelsesreformen fra 2006, hvor et af fokuspunkterne netop er netværksanbringelse. Rationalet er at udnytte ressourcer i barnets eller den unges familie og netværk. Flere undersøgelser om familiepleje i egen slægt peger på, at børnene udvikler sig lige så godt som børn i andre anbringelsesformer.</p> <p>Da netværksplejefamilier ikke modtager plejevederlag, men alene skal have dækket omkostninger i forbindelse med barnets eller den unges ophold (kost, logi, ferie, tøj og lommepege) samt i særlige tilfælde hel eller delvis dækning af tabt arbejdsfortjeneste, er det muligt at reducere udgifter til plejevederlag gennem øget anvendelse af netværksanbringelser.</p> <p>Gennemsnitsprisen for et barn anbragt i familiepleje var i 2007 ca. 275.000 kr. årligt. Til sammenligning var gennemsnitsprisen for en netværksanbringelse 105.000 kr. årligt. Besparelspotentialet er derfor ca. 170.000 kr. pr barn eller ung, som anbringes i netværkspleje i stedet for i almindelig familiepleje. Sigtet er, at antallet af netværksanbringelser skal øges med 13. Tilsvarende skal antallet af anbringelser i almindelig plejefamilie reduceres.</p> <p>Siden Anbringelsesreformen trådte i kraft i 2006, har det været en forudsætning, at mulighederne for netværksanbringelse altid undersøges inden et barn eller en ung anbringes i almindelig familiepleje. Dette forslag indebærer, at fokus på netværksanbringelser skærpes yderligere, og succesfuld implementering forudsætter derfor, at det i praksis er muligt at anbringe flere børn i netværksplejefamilier end i dag. For at understøtte at det kan lade sig gøre, skal der ske en opkvalificering af nogle sagsbehandlere, som bliver ressourcepersoner indenfor dette område. Ydermere har Teori og Metodecentret i 2007 gennemført en undersøgelse af plejefamiliers oplevelse af den kommunale støtte og vejledning i København. Undersøgelsen pegede bl.a. på, at anbringelser i egen slægt kræver særlig opmærksomhed og støtte fra kommunen. Øget brug af netværksanbringelser fordrer derfor, at sagsbehandlere og børne-ungekonsulenter øger opmærksomheden på disse plejefamilier. Det foreslås, at Center for Familiepleje varetager opkvalificeringen af relevante medarbejdere fra børnefamilieteamene. Opgaven estimeres til at koste ca. 300.000 kr. årligt.</p>						

Hvilke konsekvenser indebærer forslaget for medarbejdertilfredshed, brugertilfredshed og kvalitet

Ud over de økonomiske fordele peger undersøgelser på, at børn og unge i netværksanbringelser oplever større kontinuitet og færre brud end børn og unge anbragt i almindelig familiepleje eller på døgninstitution. Desuden kan det være mindre stigmatiserende at bo hos en mormor eller en moster frem for at være anbragt i en plejefamilie eller på en døgninstitution.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at der kan være dilemmaer og problemstillinger i en familie, som vanskeliggør samarbejdet mellem barnets eller den unges forældre og netværksplejefamilien. Følelser og magtforhold spiller således en anderledes rolle, end hvis der var tale om en almindelig plejefamilie eller en døgninstitution.

Såfremt forslaget implementeres succesfuldt, og besparelspotentialet indfries, vil det betyde, at en række af de nuværende plejefamilier vil stå uden plejebørn. Beslutes det spareforslag, som vedrører øget brug af familiepleje som alternativ til dyrere døgninstitutionsanbringelser, kan de frigjorte plejefamilier modtage børn, som ellers ville have været anbragt på døgninstitutioner eller opholdssteder.

Nøgletal, herunder sammenligning med 6-byerne

I 2007 forventes antallet af helårsbørn anbragt i almindelig familiepleje at være 492, og antallet af børn anbragt i netværksplejefamilier forventes at være ca. 25. I 2006 var de tilsvarende tal hhv. 502 og 12.

Samlet budget for området

Samlet budget for funktion 5.28.20.1 – der bl.a. dækker over familiepleje, netværkspleje og socialpædagogiske opholdssteder – er i 2008 327 mio. kr.

I 2007 forventes det samlede forbrug til familiepleje og netværkspleje at være hhv. 159 mio. kr. og 2,3 mio. kr.

Styrket døgnforanstaltning til unge

Table 1. Investments (Årlige negative betalinger, 2008pl, 1000kr)

Beskrivelse	Overførsel, service el. anlæg	IM konto el. Forvaltning	2009	2010	2011	2012
Delforslag 1) Etablering af i alt 6 pladser til kriminelle unge indenfor forvaltningens eksisterende døgninstitutioner	Service	5.28.23.1	-4.590	-6.120	-6.120	-6.120
Delforslag 1) Anlæg	Anlæg	5.28.23.3	-8.000	0	0	0
Delforslag 2) Etablering af et mindre socialpædagogisk opholdssted for 6 unge	Service	5.28.23.1	-3.960	-7.920	-7.920	-7.920
Delforslag 3) Kompetenceudvikling	Service	5.28.23.1	-500	-500	-500	0
I alt (B)	-	-	-17.050	-14.540	-14.540	-14.040

Table 2. Revenue (Årlig indtjening eller besparelse, 2008pl, 1000 kr)

Beskrivelse	Overførsel, service el. anlæg	IM konto el. Forvaltning	2009	2010	2011	2012
Delforslag 1) Reduceret anvendelse af socialpædagogiske opholdssteder	Service	5.28.20	6.480	8.208	8.208	8.208
Delforslag 2) Reduceret anvendelse af socialpædagogiske opholdssteder	Service	5.28.20	4.320	8.208	8.208	8.208
I alt (C)	-	-	10.800	16.416	16.416	16.416
Nettobetaling (D) (Forskel ml. B og C)			-6.250	1.876	1.876	2.376

Tabel 3. Tilbagebetaling af halvdelen af årets overskud til prioriteringsrummet (2008pl, 1000kr.)

År			2009	2010	2011	2012
Overførsler						
Service				938	938	1188
Anlæg						
I alt (50% af D, for D > 0)			0	938	938	1188

1. Beskrivelse af investeringsforslaget.

Formålet med forslaget er at skabe mere fleksible og individuelle døgnforanstaltninger, som kan sikre, at unge med en kriminel og utilpasset adfærd kan rummes indenfor de kommunale døgntilbud. I dag anbringes disse unge stort set alle på dyre private opholdsteder, da de kommunale døgninstitutioner for unge i alderen 14-17 år har svært ved at rumme unge, som udviser en kriminel og utilpasset adfærd. Dette har været en af de væsentligste grunde til socialcentrenes merforbrug i 2007.

Med forslaget etableres flere og billigere handlemuligheder i forhold til målgruppen af utilpassede unge samtidig med, at der sker en opkvalificering af forvaltningens egne døgninstitutioner.

Forslaget indeholder 3 delforslag:

- 1) *Etablering af 6 særlige pladser til målgruppen* placeret på 2 af forvaltningens eksisterende døgninstitutioner. Hermed understøttes, at opholdet på de nye pladser kan efterfølges af et længerevarende ophold på en ordinær døgninstitution, og en længerevarende kontinuert indsats for den unge understøttes. Med modellen mindskes antallet af planlagte brud, hvilket er en faktor i arbejdet for, at den enkelte unge får relevant skoleundervisning eller anden kompetencegivende uddannelse / aktiviteter. Forslaget forudsætter, at der afsættes midler til såvel anlægsudgifter som drift.
- 2) *Etablering af et mindre socialpædagogisk opholdssted for 6 unge* til målgruppen. I samarbejde med en selvejende døgninstitution med driftsoverenskomst med Københavns Kommune etableres et mindre socialpædagogisk opholdssted til 6 unge. Projektet placeres i tilknytning til den selvejende døgninstitution, der er ansvarlig for driften af opholdsstedet, herunder sørge for lokaler samt søge de nødvendige godkendelser fra beliggenhedskommunen til at drive opholdsstedet. Forvaltningen indgår en driftsaftale med den selvejende døgninstitution i forhold til salg af pladserne til Københavns Kommune. Driften af pladserne vil være billigere end tilsvarende pladser på private opholdssteder, da de nye opholdssteder kan profitere af et nært samarbejde med den selvejende døgninstitution i forhold til ledelse, administration og uddannelse af medarbejdere, herunder at der kan ske en vis samdrift i mellem døgninstitutionen og opholdsstedet. Fordelen ved at indgå driftsaftale med en selvejende døgninstitution er, at denne kan stille lokaler og medarbejdere samt administration til rådighed.

- 3) For at understøtte medarbejderne i arbejdet med målgruppen forslås, at der igangsættes et 2-årigt metode- og kompetenceudviklingsforløb. Der etableres en fælles uddannelse for medarbejderne, der understøtter den faglige sparring mellem personalet, og som sikrer, at de anvendte metoder er udtryk for den nyeste validerede viden. Samtidig understøttes systematisk opsamling af erfaringer og resultater af arbejdet.

Delforslag 1 og 2 kan gennemføres separat. I opgørelsen af de økonomiske konsekvenser ved de respektive investeringsforslag er både investeringerne og afkastet opgjort særskilt.

Anbringelser på Socialpædagogiske opholdssteder

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antal anbringelser	37	44	70	52	64	85	67	50	66	96	112
Stigning i pct.	-	16%	37%	35%	19%	25%	27%	34%	24%	31%	14%

Parallelt med etablering af egne pladser til kriminelle unge kan forvaltningen reducere brugen af private socialpædagogiske opholdssteder.

Ved at gennemføre investeringen vil der kunne anbringes 12 færre helårspladser i private socialpædagogiske opholdssteder. Herved kan der spares godt 17 mill. kr. Investeringen vil det første år kræve yderligere finansiering – med en nettoudgift i 2009 på 6,2 mill. kr. Over en periode på seks år forventes en nettobesparelse på ca. 4,6 mill. kr. I nutidsværdi svarer det til 3,95 mill. kr. (2009 pl) med en realrente på 1,16 pct.

2. Beskrivelse af hvordan de konkrete besparelser gennemføres, hvilke risici der er knyttet til besparelespotentialet og hvilke konsekvenser besparelsen har for andre forvaltninger.

Forudsætninger bag investeringskalkule:

- at der på de eksisterende døgninstitutioner forventes en belægning på 75 pct. eller 4,5 pladser det første år
- at der på den ny etablerede socialpædagogiske opholdssted forventes en belægning på 50 pct. eller 3 pladser det første år.
- at der forekommer en generel pladsudnyttelse på 95 pct.
- at beliggenhedskommunen godkender opholdsstedet i forhold til organisation, økonomi og pædagogik. Dette er traditionelt en uforudselig proces. Forudsætninger bag beregningerne er, at tilladelsen gives efter et halvt år.
- at anlægsforholdene kan ske på 3 mdr., hvilket vurderes realistisk, da investeringen sker på allerede eksisterende institutioner
- at forvaltningen allerede nu, begynder at forberede processen i forhold til at lave foreløbige aftaler med de pågældende institutioner og organisationer.

Afkastet af investeringen kan forsinkes, hvis etableringsdatoen udskydes. Denne usikkerhed berører særligt anlægsforhold og godkendelse af institutionen i beliggenhedskommunen, som skal godkende opholdsstedet i forhold til organisation, økonomi og pædagogik. Dette er traditionelt en uforudselig proces. Forudsætninger for beregningerne er, at tilladelsen gives efter et halvt år.

3. Forventet effekt på brugertilfredshed og målet om attraktive arbejdspladser.

Forslagene medfører en væsentlig kvalitetsforøgelse i forhold til forvaltningens beredskab overfor den beskrevne målgruppe, og vil samtidig betyde, at der kan skabes mere fleksible og spændende indsatser samt arbejdspladser for medarbejderne på de enkelte institutioner. Der ligger ikke i forslaget forventninger om, at kvaliteten leveret til udsatte unge ændres, ligesom der ikke er forventninger om ændret grad af medarbejdertilfredshed.

4. Forventet effekt på opfyldelse af øvrige politiske målsætninger.

Aktiviteten ligger i forlængelse af budgetforliget for 2007 og afsnittet om "Det trygge København" og "Styrket indsats mod kriminelle unge" samt "Indsats for unge kriminelle, med særlig fokus på unge under 15 år (fællesindstilling ØU, BUU og SUD) (SUD247/2006). Desuden ligger forslaget i forlængelse af SUD-indstilling og økonomisk genopretning af 12.12-07 samt udvalgets behandling af sagen.

Investeringsforslag til bedre it-understøttelse af den socialfaglige del af sagsbehandlingen på børneområdet

Investeringsforslag indgår i et samlet investeringsforslag vedrørende it i Socialforvaltningen.

IT-understøttelse af den socialfaglige del af sagsbehandlingen på børneområdet.

Der søges midler til at anskaffe og drive et it-system, der skal understøtte sagsbehandlingen på området børnefamilier med særlige behov samt sikre data af høj kvalitet til brug for socialfaglig opfølgning, effektstyring og økonomistyring. Anskaffelsessummen på 6,0 mill. kr. inkluderer midler til gennemførelse af udbudsproces.

Den nuværende systemunderstøttelse af sagsbehandlingen er fragmenteret og utidssvarende og samlet set ressourcekrævende. Det er i dag vanskeligt og ressourcekrævende at arbejde med sagerne, og det vanskeliggør tilrettelæggelsen af arbejdet. Den utidssvarende og besværlige IT-understøttelse bliver af sagsbehandlere fremhævet som et frustrationsmoment i deres arbejde, og som en begrundelse for at mange sager ikke registreres fyldestgørende. I forhold til den socialfaglige opfølgning vurderer Socialforvaltningen, at bedre systemunderstøttelse vil sikre højere kvalitet i sagsbehandlingen, herunder højere grad af målopfyldelse på resultatmål.

Socialforvaltningen overgår planmæssigt til KMD's BOV-system i 2009. BOV afløser nuværende økonomihåndteringssystemer, men understøtter ikke det socialfaglige arbejde – som § 50-undersøgelser, handleplaner, dokumentation til Den sociale Ankestyrelse, mv. BOV vil give bedre mulighed for sikker administration og økonomistyring men ændrer således ikke i sig selv sagsbehandlernes registreringsarbejde og bidrager ikke til at understøtte det socialfaglige arbejde. De to systemer vil naturligvis blive sammentænkt og integreret i størst mulig omfang.

Undersøgelse af eksternt konsulentfirma

Socialforvaltningen har i 2007 fået et eksternt konsulentfirma til at analysere mulighederne for og potentialet ved at anskaffe et konkret system til dataindsamling til effektmåling i kombination med effektivisering af sagsbehandlingen for handleplaner. Konsulentfirmaet konkluderede bl.a., at ”systemet forventes at give sagsbehandlerne en klart forbedret og integreret systemplatform til udarbejdelse af handleplaner og effektmåling. Systemet antages herved at gavne både kvaliteten og effektiviteten i sagsbehandlingen. Dertil kommer, at registreringen af effektdata bliver en del af arbejdsprocessen – og ikke en selvstændig ekstraopgave for sagsbehandlerne i et særligt system.”

Konsulentfirmaet konkluderede endvidere, at det teknisk set ville være muligt at implementere systemet. Herefter blev indkøbsprocessen sat i bero, da systemets pris væsentligt oversteg forvaltningens budget til systemindkøb (SUD 358/2007), og forvaltningen besluttede i stedet at fremsende nærværende forslag til Socialudvalget.

I forbindelse med konsulentfirmaets analyser blev fordelene ved anskaffelsen af it-systemet undersøgt. Det blev her konkluderet, at registreringsarbejdet kan rationaliseres svarende til 35 minutter samlet pr. sag. Herudover blev det konkluderet, at systemet ville medføre et mere effektivt og systematisk sagsforløb, give mulighed for deling af sager ved sygdom mv., muliggøre en bedre kvalitetssikring af overholdelse af lovgivningen og samlet give borgerne en bedre service. Konsulentfirmaet vurderede også, at systemet ville medføre en bedre datakvalitet til brug for socialfaglig og økonomisk overblik over sagerne.

Det fremgik af rapporten, at systemunderstøttelsen af sagsbehandlingen i dag virker usammenhængende og gammeldags på nye medarbejdere, og at implementering af systemet vil give medarbejderne en reel følelse af, at forvaltningen har lyttet og reageret på de nuværende problemstillinger med den manuelle sagsbehandling.

Tabel 1: Rationalisering/besparelse ved gennemførelse af forslaget

	Før	Efter
Gennemsnitlig tid anvendt pr. sag til registrering og skrivearbejde.	8,0 timer	7,4 timer
Antal sager	10.000	10.000
Tid anvendt til registrering og skrivearbejde på sager i alt	80.000 timer	74.000 timer
Antal årsværk (1.100 effektive arbejdstimer pr. årsværk)	72,7 årsværk	67,3 årsværk
Økonomi	29,1 mill. kr.	26,9 mill. kr.
Handleplaner forud for foranstaltning i anbringelsessager	57 pct.	90 pct.
Handleplaner forud for foranstaltning i forebyggelsessager	51 pct.	90 pct.
Gennemførelse af §50-undersøgelse inden for 4 måneder	67 pct.	100 pct.
Forældreunderskrift på handleplaner	68 pct.	100 pct.

Tallene i skemaet viser således, at der både er økonomisk rationale i indkøb af et nyt system, ligesom kvaliteten af sagsbehandlingen vil blive forbedret. Blandt forventer forvaltningen, at systemet vil give et væsentligt bidrag til at løse de problemer med overholdelse af lovgivningen, som er påvist i den seneste praksisundersøgelse fra Den Sociale Ankestyrelse.

Estimaterne i tabellen skal læses med det forbehold, at det ikke aktuelt er besluttet, hvilket system der skal indkøbes (det vil afvente et EU-udbud), samt at der er tale om en forholdsvis overordnet gennemgang af rationaliseringspotentialer.

Appendiks til afsnit 7.3. Gennemgang af udvalgt forskning i relation til effekten af tidlig indsats

Generelt påpeges det, at der internationalt mangler forskning om effekten af forebyggende foranstaltninger over for børn, unge og familier med sociale og sundhedsmæssige problemer, ligesom der efterlyses studier over tid. De internationale studier påpeger ligeledes, at der er store problemer med at formulere et forskningsdesign, som kan indfange kompleksiteten af de sammenhænge, som børn og unge indgår i. For så vidt angår målinger på effektivitet er det tilsyneladende vanskeligt, at finde et måleinstrument, der kan operationaliseres, og som kan siges at måle effekter på en valid og gyldig måde (Axelsen 2001).

Den forebyggende indsats over for børn og unge er ligeledes ikke velbelyst i dansk forskning. En forskningsoversigt over 125 danske undersøgelser omhandlende unges sociale problemer, produceret fra 1995 til 2005, kortlægger hvorledes publikationerne primært tilvejebringer en grundlæggende viden om unges sociale problemer og sekundært undersøger og beskriver forebyggende indsatser og effekterne heraf (Jespersen & Sivertsen 2005). Der findes få danske undersøgelser der beskæftiger sig med effekt i relation til brugertilfredshed og stort set ingen, der beskriver forholdet mellem forebyggende indsatser og en mindskelse af sociale problemer.

Hvad skal der til for, at en forebyggende indsats virker?

Fire hovedområder er karakteristiske principper for forebyggende indsatser: indsatstidspunkt, tidsaspektet, kompleksiteten og lokalmiljøtilknytning. I det følgende beskrives effekter inden for disse områder, samt andre elementer der i studier har vidst at have en positiv effekt i relation til forebyggende indsatser og foranstaltninger.

En tidlig indsats

En tidlig indsats er elementer, idet alle studier viser, at korrelationen mellem tidlige tegn på psykiske problemer og senere problemer (hos den voksne) er så stor, at man ud fra et forebyggelsessynspunkt bør reagere på børns signaler, herunder tilbyde relevant hjælp i situationer, der erfaringsmæssigt er belastede (Axelsen 2001).

Indsatser tidligt i graviditeten

En række udenlandske undersøgelser belyser langtidseffekter af en tidligindsats i graviditeten. Et studie med 400 kvinder viser at, der 15 år efter indsatsen er signifikant færre anmeldelser af omsorgssvigt over for børnene i de familier, der har modtaget besøg under graviditeten og 2 år frem, frem for familier der ikke modtog dette. Ligeledes blev der i mindre grad rapporteret vold i de familier der havde modtaget tilbudet.

Lignende undersøgelser viser, at kvinder der i op til to år får hjemmebesøg af en sundhedsplejerske ikke så hurtigt får børn igen, samt at de har mindre brug for ydelser, såsom mad og økonomiske hjælp, fra familiecentret (Axelsen 2001).

Tidlige indsatser i børns og unges skoleforløb

Udenlandske undersøgelser af tidlige, systematiske og multimetodiske indsatser i skolen, hvis omdrejningspunkt er at styrke børns livskraft og netværk, gennem en styrkelse af familien og lokale fællesskaber, med fokus på en styrkelse af forældrenes ressourcer, viser effekt i forhold til forældrene. Forældrenes evne til at opbygge sociale relationer styrkes, hvilket har en afsmittende effekt på børnenes skolefærdigheder (Axelsen 2001).

Andre studier af multimetodiske indsatser rettet mod forebyggelsen af vold blandt unge, hvor familier, kammerater, medier og lokalsamfundet inddrages viser, at de unge der får socialt engagement og tilknytning til flere institutioner har lav risiko for at blive involveret i vold og kriminalitet (Axelsen 2001). Sådanne typer indsatser minder meget om eks. SSP arbejde.

Langvarige og/eller intensive indsatser

Tidsaspektet er et væsentligt element i det forebyggende arbejde. En langvarig kontinuerlig indsats bliver af de fleste studier beskrevet som værende af stor betydning. Varigheden af en indsats skal ses i tæt sammenhæng med tidspunktet for interventionen, såvel som de problemer man forsøger at afhjælpe.

Et studie af 160 familier der på forskellige niveauer deltog i et femårigt familierådgivningsprogram, viser at der i familierne der 20 år efter, var færre med følelsesmæssige og adfærdsmæssige problemer hos deltagende familier, mens der i kontrol gruppen var flere med angst og depressive problemer (Axelsen 2001).

Der argumenteres generelt for langvarige forløb, idet de problemer der skal afhjælpes står til over lang tid samt er komplekse og vanskelige at afhjælpe. I en række studier argumenteres dog for intensive indsatser frem for langvarige, idet der i intensive indsatser er mindre risiko for udskiftning i personalegrupper (Axelsen 2001). Et dansk studie af 900 journaler viser, at de mest omfattende og langvarige foranstaltninger, der er de mest effektive (Christoffersen 2002).

Komplekse og multifaktorielle indsatser

De fleste af de familier forebyggende indsatser og foranstaltninger sættes i værk for, har mange ofte multifaktorielle problemer. Ideelt set må den samlede indsats således også være multifaktoriel. Internationale såvel som danske studier understreger brugen af individuelt tilpassede foranstaltninger, da sociale problemer som omsorgsvigt, vanrøgt mv. antager mange forskellige former (Christoffersen 2002).

Specielt i forhold forebyggelse af kriminalitet og vold blandt unge ses gode effekter af multifaktorelle og komplekse indsatser. Sådanne indsatser er præget af at arbejde med den enkelte unge, familien såvel som med forskellige institutioner og netværk i lokalområdet, samt fysiske omgivelser. Dokumenterede effekter af sådanne indsatser er unge med bedre selvværd, fald i anmeldelser af kriminalitet og vold, reducere vold samt børn og unge der bærer våben, i de områder hvor indsatsen er rettet mod (Axelsen 2001).

Et forbedret forældre-barn forhold

Et dansk studie af 900 journaler, viser at der er en meget tæt sammenhæng mellem en forbedret forældre-barn relation og en positiv ændring af barnets psykiske og sociale udvikling. Man kan i studiet konstatere en signifikant forbedret situation i de tilfælde, hvor forældrenes adfærd ændres på en række punkter (Christoffersen 2002). Den mest relevante strategi i forebyggende indsatser må således være at satse på foranstaltninger, der direkte sigter mod at forbedre forældre-barn relationen.

Lokalmiljøtilknytning

En indsats tilknytning til lokalområdet anses som et væsentligt element i en forebyggende indsats. Studier viser, at hvis en indsats kan integreres i barnets/familiens lokale miljø, øges sandsynligheden for, at der kommer et positivt resultat, ligesom sandsynligheden for at resultatet kan fastholdes over tid øges (Axelsen 2001).

Et dansk studie viser, at inddragelsen af netværk omkring barnet ikke har nogen nævneværdig betydning i relation til eks. depressive symptomer hos barnet/den unge, men har effekt i forhold til

adfærdsmæssige problemer. Den manglende effekt forklares ved, at der ikke på samme tid er sat effektivt ind over for forældrenes adfærd (Christoffersen 2002).

Gode undersøgelser og handleplaner

Udenlandske studier viser, at indsatser er mest effektive, hvis der forud er blevet foretaget en omfattende beskrivelser og identifikation af problemerne (Axelsen 2001). Dette bekræftes i et dansk studie af 900 journaler, der viser at der er en statistisk signifikant større sandsynlighed for, at man anvender en relevant forebyggende foranstaltning, i de sager hvor der er sket en § 50 undersøgelse (Christoffersen 2002). Det er således vigtigt med en omhyggelig udredning af problemerne inden det besluttes, hvilke foranstaltninger der bør sættes i værk, samt en tydelig beskrivelse af foranstaltningers formål.

Hvilke forebyggende foranstaltninger vælges i Danmark og hvad er effekten af disse?

Danske journal- og brugerundersøgelser viser, at de hyppigst anvendte forebyggende foranstaltninger er aflastningsfamilier og hjemmehos'er,¹ der begge karakteriseres som uspecifikke med hensyn til, hvilken effekt de forventes at have for barnet eller den unge. Dette er dog samtidig foranstaltninger som barnet/den unge samt familien udtrykker stor tilfredshed med (Christiansen & Egelund 2002). De mest anvendte indsatser er således rettet mod familien/moderens udbrændthed og personlige problemer. Foranstaltninger som mere direkte henvender sig til det enkelte barn eller den unge, eks. støttekontaktperson, ydes til mellem hvert tiende og tyvende barn (Christiansen & Egelund 2002).

Et dansk studie baseret på en systematisk gennemgang af et landsdækkende udvalg af 900 journaler for børn og unge, der modtog en forebyggende hjælp i perioden 1998-2001, finder frem til nedenstående foranstaltninger, der i forhold til forskellige problemstillinger statistisk set er mere effektive end andre. Der er her tale om sagsbehandlingens vurderinger og der er tale om, at der ses en øget sandsynlighed for en forbedret situation, men ikke nogen deterministisk kausal sammenhæng.

Forebyggende foranstaltninger der har en statistisk signifikant sammenhæng med en forbedring i hjemmet	
Børnenes problemstillinger	Relevant foranstaltning
Børn udsat for vanrøgt	<ul style="list-style-type: none"> - Medicinsk/psykiatrisk behandling af forældre - Bevilget konsulentbistand - Bevilget praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet
Børn udsat for psykologisk mishandling	<ul style="list-style-type: none"> - Individuel terapi for enkelte familiemedlemmer - Systemisk terapi - Netværksorienteret terapi - Familiebehandling/familie værksted
Børn udsat for fysisk mishandling	<ul style="list-style-type: none"> - Kognitiv adfærdsterapi
Børn udsat for forældres alkoholmisbrug	<ul style="list-style-type: none"> - Behandling hos egen læge - Minnesota behandling

¹ En evaluering af den forebyggende indsats vider, at de hyppigst brugte foranstaltninger i perioden 1998-2001 er aflastning (65%), konsulentbistand (30%), hjemmehos'er (29%) og familiebehandling (23%) (Christoffersen 2002).

Samme studie viser, at de mest omfattende og langvarige foranstaltninger også er de mest effektive, samt at de relevante foranstaltninger er gennemsnitligt dyrere end de foranstaltninger man ellers vælger. Der er således i første omgang tale om en meromkostning i de tilfælde, hvor der vælges en foranstaltning, der har en højere sandsynlighed for at lykkes (Christoffersen 2002).

Sammenfattende peger studiet på, at knap halvdelen af de 900 i perioden 1998-2001 har fået forbedret deres situation. Sagsbehandlerne anser problemerne løst i ca. 1/3 del af sagerne efter den ca. 4 års indsats. Mange af de problemer der ikke bliver løst, er det samme, der gav anledning til at starte en sag. De problemer der er markant svære at løse, er problemer med omsorgssvigt og opdragelsesproblemer i hjemmet (Christiansen & Egelund 2002).

Litteratur

Axelsen, Inga (2001): Litteraturstudie om forebyggende foranstaltninger for børn og unge. 1. delrapport i evaluering af den forebyggende indsats over for børn og unge, Socialforskningsinstituttet.

Christensen, Else og Tine Egelund (2002): Børnesager – Evaluering af den forebyggende indsats, Socialforskningsinstituttet.

Christoffersen, Mogens (2002): Social støtte til børn – En undersøgelse af børn, der modtog forebyggende hjælp i henhold til Serviceloven for første gang i 1998. 5. delrapport i evaluering af den forebyggende indsats over for børn og unge, Socialforskningsinstituttet.

Jespersen, Cathrine og Morten Behrens Sivertsen (2005): Unges Sociale Problemer – En forskningsoversigt, Socialforskningsinstituttet.

Servicestyrelsen (2007): Håndbog om anbringelsesreformen, Servicestyrelsen.

Appendiks til kapitel 8

Udvikling af prognoseproces på området for udsatte børn og unge

Socialforvaltningen arbejder på at implementere en prognoseproces på området, der er opbygget i følgende faser.

- **Første prognoseindsendelse:** Socialcentre indsender en neutral fremskrivning på baggrund af det eksisterende serviceniveau og eksisterende planer om ændret serviceniveau i løbet af året. Prognoseresultatet opnås ved at sammenlægge forbrug år til dato (ÅTD) med det forventede forbrug for resten af året. Der anvendes flere forskellige beregningsmetoder til at opgøre det forventede forbrug for resten af året. Resultaterne af disse beregninger indsendes uredigeret til MR Børn ledsaget af centrets egen vurdering af det mest realistiske resultat med fastholdt serviceniveau.
- **Socialforvaltningens sammenfatning og prioritering:** Prognoseresultaterne indsendes til MR Børn. Centralforvaltningen sammenfatter og kvalitetssikrer prognoseresultaterne, hvilket kan indebære, at nogle socialcentre må uddybe deres metoder, foretage nye beregninger eller lignende. Når MR Børn har et samlet prognoseresultat, tager centralforvaltningen stilling til, om der er grundlag for at bede socialcentre om at foretage ændringer med henblik på at ændre årets resultat. Det kan eksempelvis indebære, at Socialforvaltningen beder et center om at iværksætte en handlingsplan, som indebærer, at centret overholder budgettet. Det er også muligt, at Socialforvaltningen beder et center om at ændre adfærd, så merforbruget halveres i forhold til prognoseresultatet inden årets udgang. Hvis centret er enig i, at centralforvaltningens melding er opnåelig, udgør dette det prognoseresultat, der anvendes i den videre prognoseproces. Det skal dog under fremstillingen af prognosen fremgå, at prognoseresultatet er baseret på en beslutning om ændret serviceniveau e.l.
- **Korrektion af periodiserede budgetter:** De socialcentre, hvor der er behov for det, udarbejder nu en ny version af det periodiserede budget, som stemmer overens med det resultat, som centret er pålagt af MR Børn, og så budgettet er realistisk. Der er flere situationer, der kan udløse behov for at revidere det periodiserede budget. For det første kan det være nødvendigt, hvis den samlede aktivitet og det samlede forbrug har fraveget det periodiserede budget meget. For det andet kan det være nødvendigt, hvis der er væsentlige interne forskydninger mellem brugen af forskellige foranstaltningstyper. Målet er at sikre, at det periodiserede budget giver et retvisende billede af de forventede aktiviteter resten af året.

Som led i at styrke prognosernes kvalitet, vil Socialforvaltningen fremover udarbejde supplerende prognoser for centrene baseret på fremskrivninger af forbrugstal efter forskellige metoder. En af de anvendte metoder vil være en lineær fremskrivning, mens en anden metode sammenholder en periodes forbrug med samme periode året forinden. Hvis de supplerende prognoser overordnet giver sammenfaldende resultater med socialcentre, indikerer det højere prognosesikkerhed, og omvendt kan store forskelle indikere usikkerheder i prognosen. De supplerende prognoser vil indgå i Socialforvaltningens dialog med centrene om prognoseresultaterne.

Siden 2005 har centralforvaltningens opfølgingspraksis med socialcentre taget udgangspunkt i løbende faglige og økonomiske statusmøder med alle socialcentre. De løbende opfølgingsmøder med drøftelse af økonomiske og faglig status i centret på budgetområde 2 har som minimum været afholdt med alle socialcentre i forbindelse med hver april-, august og oktoberprognose. For flere

centres vedkommende har der været hyppigere mødeaktivitet, når centralforvaltningen har vurderet, at der har været behov for dette.

Dokumenter til møderne har været prognoser, periodiserede detailbudgetter, faglige måltal og evt. handleplaner fra centrene mhp. forbedring af økonomien.

Fokus på opfølgingsmøderne er følgende fire problemstillinger:

- Socialcentrets prognose i forhold til, om der forventes afvigelser af væsentlig betydning.
- Behov for eventuelle udgiftsændringer for at overholde budget, og hvordan dette konkret kan ske.
- Hvis budgetoverholdelse kræver væsentlige omstillinger, har centralforvaltningen bedt socialcentret om at udarbejde en handleplan, der viser hvordan og på hvilke områder reduktionerne forventes at finde sted.
- Vurderinger af prognosesikkerhed i forhold til om prognosen er baseret på et solidt datagrundlag og relevante prognosemetoder.

Socialforvaltningen vurderer mødebehovet i forhold til disse problemstillinger, og det er denne vurdering, der ligger til grund for mødefrekvensen med det enkelte center. I 2008 og slutningen af 2007 har der således været en meget hyppig aktivitet som følge af de beskrevne problemer.